

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера, на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.
Прешлашта се прима само у годишњим и полугодишњим роковима и волаже у најпријед.
Поједино број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 гари.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, Journal Officiel, paraissant régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service. On s'abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA, Cetigné, Monténégro.

L'abonnement pour le pays 8; pour l'Autriche-Hongrie 12 perpers; pour tous les autres pays 20 francs par an. La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans toutes les agences de publicité.

Претплата се шаље само Администрацији Гласа Црногорца на Цетиње.

Дописи се шаљу Уредништву — Рукописи се не враћају.

Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број до пет цифара из петит слова по 4 пара, гаронд слова 6 пара; цинеро слова 8 пара — за први пут, а за сваки даљи пут у пола од горње цијене. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим најпријед чзнене цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксима још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија.

Издаје суботом

Уредник и одговорни уредник: Вељко Милићковић

Господину Генералу

БОЖУ ЈАНКОВИЋУ

Начелнику Врховног Штаба
црногорске војске

Топло захваљујем Вама, Господине Генерале, и господи официрима, нижим чиновима и редовима на поднесеној честитци, коју Миј упутисте приликом Нове Године. Ја Нову Годину радо започињем, дајући одушка Мојој искреноблагодарности Вама, драги Генерале, на труду и љубави, коју сте посветили Мојој храброј војсци, подржавајући у њој добар ред и уздижући јој дух за сретни свршетак великог и славног дјела отпочетог у друштву наше јуначке браће из Србије, те у име тога налазим се побуђен да Вас одликујем Даниловим орденом првога степена.

НИКОЛА.

Мин. Предсједнику Њег. Екселенцији
Господину ГОРЕМИКИНУ

ПЕТРОГРАД.

У име својих другова и своје, част ми је честитати Вашој Екселенцији и друговима Нову Годину уз најискреније жеље за срећу, најпредак и величину наше моћне заштитнице Русије и за славу руског оружја на страх врагам.

Заступник Мин. Предсједника,
Министар Финансија,

Р. Поповић

Мин. Предсједнику госп. Н. ПАШИЋУ
НИШ.

У име својих другова и своје, братски честитам Вама и Вашим друговима нову 1915. годину с надом у Бога и увјерењем у храброст наших удружених војска да ће она бити забиљежена у историји као година у којој су остварени идеали српскога народа.

КОМАНДАНТИМА ОДРЕДА И
САНЏАЧКЕ ВОЈСКЕ

Вама, г. г. официрима и војсци најискреније честитам у име другова и своје Нову Годину желећи да она крунише ваше јуначке подвиге.

Заступник Мин. Предсједника,
Министар Финансија,

Р. Поповић

СЛУЖБЕНИ ДИО

РАСПИС

Свима Судовима

О раду судова по грађанском правосуђу за вријеме мобилног и ратног стања у неколико је речено у упутству, које сам дао судовима 4. септ. прошле године, број 4663. Овим упутством је наглашено, да грађанско правосуђе није суспендовано за вријеме мобилног и ратног стања ниједним законским прописом, осим што је ограничено законом о мораторијуму и стварним чињеницама, проузрокованим мобилним и ратним стањем.

Ну, увиђам, да је судско поступање у овом погледу колебљиво, те на основу овога, а с позивом на чл. 6. закона о мораторијуму, сматрам за потребно дати накнадно и ова упутства.

Законом о мораторијуму, као што је то истакнуто у поменутом упутству од 4. септ. прошле године, обустављено је у главном испуњавање приватно-правних

обавеза, чије се извршење састоји у неком давању-плаћању. У погледу ових обавеза законом су учињени неки тачно одређени изузетци. Испуњавање обавеза, које спадају у ове изузетке, може се судским путем остваривати и за вријеме мораторијума.

Уговори о најму непокретних добара (кућа под кирију и др.) теку пуноважно и откази могу бити према уговору или закону, осим у случају кад је узималац у најам војни обвезник, па му војна обавеза спречава редовно привређивање. У овом случају рокови су одложени самим законом о мораторијуму, те власник добра не може приморати узимаоца у најам да напусти исто док буде на војној обавези. Испуњавање, пак, осталих приватно правних обавеза, које се састоје у неком давању-плаћању, не може се судским путем ни тражити ни постићи.

Испуњење приватно-правних обавеза, које се састоје у каквом чињењу или нечињењу, закон о мораторијуму изрично не суспендује, и ако то начелно претпоставља, у колико га стварне чињенице чине немогућним у мобилном и ратном стању. Али, баш ове стварне чињенице у овом ванредном стању сметају, да судови могу вршити редовно грађанско правосуђе без ограничења, те се у много случајева морају суспендовати за извесно вријеме испуњења ових обавеза. Стога се у опште и схваћа, да се у мобилном и ратном стању не врши грађанско правосуђе. Међутим ово није тачно, као што је већ наговијештено. Ни закон о мораторијуму ни други какви законски прописи то не забрањује. Само стварне чињенице чине, да у много случајева не може бити редовно суђење, јер су већиним обвезници по овим обавезама уједно и војни обвезници, и, као такви, не могу не само одговарати својим обавезама него не могу у многим случајевима ни суду предстати ради суђења, као ни остала лица, било да су свједоци, заступници и т. д. Гдје год, дакле, ове препреке не постоје, ту може бити тражења судским путем испуњавања обавеза и спровођења судског поступка по таквом тражењу.

Тако н.пр. био би случај, гдје обвезник не би могао одговарати својој обавези: Предузимач једне грађевине, рецимо, да се је обвезао да ће грађевину потпуно довршити од 1. јула до 1. октобра. У толико је наступило мобилно и ратно стање и радници на грађевини, као војни обвезници, морали су рад напустити. Осим овога и материјал за грађевину можда није био прибављен, те је настало стање спријечило да га може добавити, било из унутрашњости земље, било споља. Дакле, стварне чињенице, проузроковане мобилним и ратним стањем, онемогућиле су предузимачу да одговори својим обавезама (vis maior). У овом случају не може бити говора о приморавању судским путем обвезаног да испуњава своје обавезе, нити да одговара за евентуалне штете које настану због неиспуњења његових обавеза. — Према овоме и ако би суд могао узимати у поступак ствар, због тога, што су ту и дужник и дужитељ, као и што се могу лако прибавити доказна средства, суд не би могао удовољити тужбеном захтјеву, јер је природа посла таква, да је испуњење обавеза онемогућено стварним чињеницама.

Примјер за немогућност пресуђења пред судом једног спора због неиспуњења обавеза у неком чињењу може се навести овај: Деси се спор о најму радње. Најмилац и најамник нијесу спријечени војном обавезом ни да могу испунити уговорне обавезе, ни да могу спор водити. Али, ако је доказивање уговорних обавеза спријечено стварним околностима, јер се, рецимо, свједоци налазе на бојишту, а ови би у овом случају били једино доказно средство, то суд неће моћи спор расправити. Кад би се могао због наведених препрека спор расправити пред судом, у овом случају могуће би било судски наредити извршење уговорне обавезе.

Остали спорови, који би потицали из правних односа, који нијесу дотакнути упутством од 4. септембра прошле године, број 4663 и овим у вези са законом о мораторијуму (као н. пр. старатељство, наследиство, двоба, држина, помећашка

угодба и помећашко послужје, власнички преузет и т. д.), — моћиће се расправљати пред судовима, у колико не би било о расправљање онемогућено у неком случају стварним препрекама на већ изложени начини.

Шта се тиче извршења пресуда и рјешења по грађанским споровима, ствар стоји тако: све пресуде и рјешења по којима б се имало нешто давати-плаћати, у колико то није самим законом о мораторијуму изузето, неће се моћи извршити за вријеме овим законом одређено; остале, пак, пресуде и рјешења, која се донесу према овом упутству, моћиће се извршавати, ако послје пресуде или рјешења не наступе стварне околности, које спречавају извршење, а чија је природа таква, да она, према овом упутству, онемогућавају испуњење односно пресуђење. Н. пр. у већ наведеном случају, гдје је спор био о најму радње и овај се могао пресудити, ако по пресуди најамник буде морао вршити војну обавезу, пресуда се неће моћи извршити, јер су наступиле стварне околности које то спречавају, а којих није било при изрицању пресуде.

Чл. 3. закона о мораторијуму одложени су рокови за жалбе и незадовољства. Ове одредбе су донесене у корист заинтересованих. Ово је њихово право, којим се могу користити, ако хоће, или, ако могу. Рокови ови не теку и не може их постићи никаква штета отуда, ако се не користе поменути правним средствима. Али, ако заинтересовани буду вољни и у могућности, да изјављују жалбе или незадовољства, то ће моћи чинити и судови ће узимати у поступак односне предмете у случајевима, гдје у опште могу према овим упутствима рјешавати пуноважно. Парничне странке треба да су вољне не користити се правом из чл. 3. поменутог закона, ако су незадовољне судском одлуком. Ако је, пак, једна странка пристала на судску одлуку, а друга не, то од ове друге зависи, хоће ли се она користити или не правом из чл. 3. закона о мораторијуму, пошто се законом дато право једној странци, не би могло ускратити вољом друге странке.

Природно је, да, према свему досад изложеном, апелациони судови имају право и дужност рјешавати све оне предмете, који се већ пред њима налазе, само, ако је рјешавање тих предмета, према горе истакнутим објашњењима, могуће т. ј., да теме рјешавању не стоје на путу никакве законске, односно стварне, препреке. Разумије се, да о извршењу извршених судских одлука и у овим случајевима важи оно, што је већ најпријед казано.

Ово што је до сад речено о роковима из чл. 3. о мораторијуму важи за оне судске одлуке, које су донесене прије 15. јула прошле године.

За оне, пак, спорове који се буду могли рјешавати у границама ових упутстава, важе у погледу рокова за жалбе и незадовољства рокови предвиђени законом о судском поступку у грађанским парницама, нашто ће судови редовно скретати странкама пажњу. Ако би у том редовном законском року странка била спријечена каквим стварним препрекама, које мобилно и ратно стање доноси, то ће се рок сматрати одложеним и да не тече све док препрека буде трајала, у ком је случају странка дужна претходно оправдати пред судом, код којег би имала поднијети жалбу или незадовољство, неблаговремено изјављивање жалбе или незадовољства. Не оправда ли странка претходно случај препреке у току трајања законског рока за изјављивање жалбе или незадовољства, то ће се судска одлука сматрати извршном, у колико не би наступио случај из гл. 5. дијела 2. закона о поступку судском у грађанским парницама.

Према свему до сад изложеном:

1) у мобилном и ратном стању грађанско правосуђе по правилу није суспендовано, већ само у неколико ограничено;

2) кад је у питању неко давање-плаћање, осим изузетака у ставу другом и трећем чл. 1. закона о мораторијуму, не може се: тужба примати, по ранијој тужби спор расправљати, ни у првом ни у другом степену, јер би тај посао био узалудан и да би се могао у суду свршити,

пошто се судска одлука ни у коме случају не може извршавати;

3) кад је у питању извршење какве обавезе, која не спада под тач. 2), а чије је испуњење онемогућено стварним околностима, судови неће те спорове расправљати све док не буду препреке отклоњене;

4) кад је у питању обавеза, чије се испуњење може тражити, према овим упутствима, али суд не може спровести судско поступање према законским прописима због тога, што је то спријечено стварним околностима, те не могу бити позвани: тужитељ, тужени, свједоци, вјештаци, заступници, или се не могу прибавити друга доказна средства, — онда ће суд одложити рјешавање спора и предмет ставити у чекања све докле док препреке буду отклоњене;

5) судске одлуке неће се моћи извршавати, ако настану стварне препреке за њихово извршење послје изрицања истих и ако су могле бити изречене према овим упутствима, као ни оне раније изречене које, и ако се не тичу каквог давања-плаћања, само ако се не би могле извршити због поменутих препрека;

6) у погледу рокова за жалбе и незадовољства из чл. 3. закона о мораторијуму по одлукама до 15. јула прошле године, важе одредбе овога члана, у колико се парничне странке тог свога права не би својевољно одрекле. У погледу, пак, рокова за жалбе и незадовољства по одлукама за вријеме трајања мораторијума важе, по правилу, прописи зак. о пост. суд. у грађ. парницама.

Поред истакнутих разлога у објашњењу законских прописа и могућности или немогућности судског рада по грађанским споровима, долазе и други важни разлози, да се врши грађанско правосуђе и у мобилном и ратном стању, па ма стицајем прилика то било у многоме, и ограничено. Разноврсни правни односи у друштву постоје и у мобилном и ратном стању. Ово стање није анархија, чак и на бојним пољанима. И међу покореним становницима непријатељске области и за поступање са овима ствара се правни поредак и регулишу се њихови правни односи. Сукобе, који настану због постајања, измјена или поништавања правних односа, мора неко да расправи. Државни орган, који је нарочито позван за рјешавање тих сукоба, јесте суд. С тога грађанско правосуђе мора да постоји и функционисање и у мобилном и ратном стању, иначе кад овога не би било, правног стања не би било, него би била анархија. У колико ратне прилике, као виша сила, не допуштају редовно вршење правосуђа, наглашено је и учињено изјесно ограничење. Ван тога судови су дужни узимати у поступак суђење и грађанске предмете, а тим је ово нужније, што ратно стање већ траје од подуже времена и што се не може предвиђети колико ће још трајати, те би иначе настале велике тешкоће услед нефункционисања судског и по грађанским споровима.

Нека се судови по овим упутствима управљају и поступају, а о пријему истих нека ме извијесте.

Број 1.

Цетиње, 1. јануара 1915. год.

Министар Правде,
Љуб. А. Бакић.

Листа губитака

Из баталиона Доњо-Црмничког

Рањен: водник Саво Ђуров Вуленковић.

Из баталиона Цеклинског

Рањен: војник Марко Лукин Костић.

Из баталиона Љуботинског

Рањени: војници Машан Савов Петровић, Јоко Ников Станишић, Мило Савић Вучковић.

Из баталиона Љешкопољског

Рањен: војник Стеван Мујов Милић.

Из баталиона Цетињског

Погинуо: војник Спасо Крстић.

Рањен: војник Видо Мартиновић.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Сва господа Министри били су прекјуче по подне на Риједи, да о Новој Години поднесу Њиховим Величанствима Краљу и Краљици честитке Краљев. Владе. На Риједи су прекјуче били и господа генерали Јанковић и Нешић и п.уковник Михајловић, који су Господару и Краљици у име Врховне Команде честитали Нову Годину.

— Г. П. Пламенац, Министар Иностр. Дјела, телеграфски је честитао Нову Годину г. Сазонову, г. Пашићу г. Венизелосу и г. Порумбару.

— Прекјуче прије подне, поводом Нове Године, служено је у Саборној Манастирској Цркви благодарење, на којем присуствоваху чланови Краљевске Владе, дипломатски кор, г. генерал Б. Јанковић са официрима из Врховне Команде, руски војни агент г. генерал Н. Потанов, државни великодостојници и чиновништво. Послије благодарења вршено је уписивање у дворске књиге Краљева и Наследникова Двора.

— Наш генерални консул у Риму г. Евгеније Поповић изјавио је у име Његова Величанства Краља и Краљевске Владе саучешће генералу г. Ричотију Гарибалдиу поводом јуначке смрти његове двојице синова који су погинули на француском бојишту као добровољци у одреду Гарибалдинаца. Господин Генерал је био дирнут овим знаком пажње и замолио је господина консула да изјави Његовом Величанству Краљу најтоплију благодарност уз изјаве најдубље и ваздашње оданости, као и да саопшти његову захвалност Краљевској Влади. Приликом погребца, лијес је уз заставе Тројног Споразума, Белије, Србије и Грчке био окићен и црногорском заставом.

Овлашћени Царско-Руски Војни Агент, г. генерал Н. Потапов примио је ова службена саопштења:

Петроград, 30. децембра у 1 сат по подне.

На лијевој обали Висле у току ноћи и дана 28. децембра Нијемци су безуспјешно покушавали да нападну наше положаје на неким тачкама, али их је посвуда убила наша артиљеријска и вјешадијска ватра. Нападајући на село Самице, источно од Скерневица, Нијемци су примакнувши се нашим жицама стали викали: „Не пуцајте на своје!“ Пошто је таквих случајева било и раније, наша се војска није дала обманути, него је дочекала непријатеља страховитом ватром и контра-нападом, и нанијежили му огромне губитке, одбацила га натраг.

У Галицији ми смо, подржавајући контакт с непријатељем, водили само артиљеријску и пушчану борбу.

На кавкаском фронту битка се наставља с пређашњим упорством у околини Караурган.

На осталим фронтима нема значајнијих промјена.

Петроград, 31. децембра. у 3-40 по подне. На лијевој обали Висле у току ноћи 29. децембра и цијелога дана нареднога, Нијемци су продужили своје већ обичне нападе на поједине дјелове нашега фронта. Све је те нападе даје док одбила наша артиљерија уз помоћ пушчане палбе, наносећи непријатељу тешке губитке. Најупорније, али безуспјешно, Нијемци су наступали у рејону Суха, нападајући нас у 24 сата четири пута, и у рејону имања Тогели, гдје су извели два нападаја.

29. децембра у зору, наше су извиднице примакле се сасвим близу њемачким шанчевима и обасале их ручним бомбама, наносећи непријатељу врло велике губитке.

Према добивеним извјештајима Нијемци су за вријеме ноћног нападаја 28. децембра, у рејону Самице, претрпјели знатне губитке, јер су на бојишту оставили најмање 500 љешева. При одбијању тога нападаја ми смо врло добро искористили наше пољске рефлекторе.

На осталим дјеловима нашег европског фронта нема знатнијих промјена.

На кавкаском фронту продужава се жестока борба у рејону Караурган, развијајући се врло успјешно за нас. 28. децембра заплијенили смо 2 брдски топа с муницијом — заробили двије турске чете с официрима. 29. децембра ми смо заробили 92 љук са 11 официра и око 1.500 војника, а уништили батаљон 52. љука, при чему смо остатке његове, 250 војника, с једним официром, заробили.

У олтинском правцу води се упорна борба с турским заштитницама на ријечи Ољти—Чај и западно од ње.

Заузимајући једну тачку на турској територији, ми смо заплијенили турски логор са слагалиштем пушчана и топовске муниције.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз, 29. дец. Од мора до Оазе водио се артиљеријски двобој. Непријатељу није пошло за руком да заузме изгубљене шанчеве. Соасон је био поново бомбардован. Французи су одбили противнапад на Перт и организовали задобивене положаје. Напредовали су западно и сјеверно од Босежура. Нијемци су бомбардовали околину Фур-де-Пари, а Французи су разорили њихову утврђену стражарницу. Непријатељеви напори били су управљени према току 293 Западно од Буреја одржани су сви положаји. Француска артиљерија зауставила је напад на апромонску шуму. Французи су такође одбили нападе у Вожима код Ватвилера и Тана.

Атина, 30. дец. Порта је интернирала све поданике Тројног Споразума и Грчке у Алепу, са чим је озбиљно отежана грчко-турска криза.

Париз, 30. дец. Од мора до Лиса било је од времена на вријеме канонаде која није била сувише јака. У околини Ипра француска артиљерија је успјешно тукла непријатељску, добро гађајући њемачке шанчеве. Између Лиса и Оазе француске трупе су освојиле један шанца после жестоке борбе. Код Босежура Нијемци су се очајно трудили да заузму фортицу коју су били изгубили. У сваком нападу учествовала су два батаљона, а у другом у збијеним редовима. Оба напада су одбијена са озбиљним губитцима по Нијемце. У Аргони је било мањих окршаја. Наш фронт је остао исти. Између Мезе и Мозеле дан је прошао на миру. У Вожима падао је густ снјег. Неколико њемачких топовских метака пало је на Вије-Тан. Њемачки аероплани су летјели изнад Денкерка и бацали бомбе. Страдало је пет грађана. Код Амиена је један француски аероплан гонио њемачки и оборио га.

Париз, 31. децембра. Од мора до Оазе било је жестоке канонаде на више тачака. На Ени сјеверно од Соасона било је јаких борба око шанчева које су Французи заузели неки дан. Нијемци су јуче извели више офанзивних покрета који су били одбијени, и Французи су освојили нове дјелове шанчева. Тешка француска артиљерија успјешно је тукла њемачке батерије и справе за бацање бомба У Шампањском било је исто тако успјешно гађања непријатељских положаја. Код Перта борило се очајно код једног ферма. Нијемци су успјели

да заузму унутрашњост шанца у фортици, а Французи држе ивице; борба се још наставља. Код О-де-Мез два њемачка напада, и један у шуми Бушо били су одбијени. Југоисточно од Биреа један француски одред изненадио је и натјерао у бјегство једну њемачку чету која је пљачкала у селу Сен-Совер. Рђаво вријеме и међава непрестано траје.

Париз, 31. децембра. Противно аустријским извјештајима, једна француска крстарица није ни мало оштећена.

Рим, 31. дец. Грчки посланик учинио је исту изјаву Консулти коју и новинарима у питању доласка ратне лађе „Хеладе“ пред Драч. Из Петрограда јављају да је у очи Божића руска флота оштетила „Бреслау“ и „Хамидије“, а два-три дана касније потопила четири пароброда, једанаест бродова и многе паробродичке турске. „Трибуна“ мисли да је вијест у колико се тиче „Бреслау“ и „Хамидије“ она о којој је поодавно било говора.

Ихсан паша, командант деветог корпуса и четири генерала стигли су као робови у Тифлис. Ихсан паша је изјавио да је пораз турски код Сарикамиша проузроковала највише оштра клима.

Потврђује се из Петрограда да су Турци предузели били офанзиву у околини Караурган. Операције руске на Црном Мору немају никакав рјешавајући значај, али наносе велику штету и потешкоће снабдијевању турске војске у Јерменској.

Из Нице јављају да је генерал Ремон, командант колонијалних трупа, убијен у моменту кад је прегледавао шанчеве.

Порта је примила све услове које јој је поставила Италија у складу са унцидента у Ходежди, међу којима и поздрав италијанској загави. Нарочита комисија ће проучити цио инцидент с италијанским консулом.

„Трибуна“, проучавајући ситуацију, каже да је положај источног и западног сектора без важности, али се опажа тенденција савезника да предузму офанзиву.

Лист „Giorno“ наводи да је могуће да Нијемци спремају неку акцију у сектору сјеверо-источном, јер мировање њемачке војске чини се сумњиво.

Комесар Девето стигао је у Валану да уреди финансије, а капетан Гасталди вратио се са путовања из Вразе и са Војуше. Свуда мир влада.

Јављају из Драча да је Есад паша спремио одбрану вароши.

По званичним вијестима које нијесу још допуњене, упис зајма је прешао одређену своту за неколико милиона. Конзорциј банака је уписао пет стотина милиона.

„Giornale d' Italia“ прима из Каира да Енглеска има намеру да створи у Сирији независно краљевство, на чело којег ће бити један муслимански принц.

По „Нјујорк-Хералду“ је крстарица „Кенигсберг“ блокирана у Источној Африци и потопљена од једне енглеске крстарице.

По вијестима из Швајцарске Аустријанци утврђују далматинску обалу. Код Фиуме су поправљене двије оштећене аустријске лађе.

Париз, 31. децембра. Непрестано рђаво вријеме сметало је операцијама готово на читавом фронту. У Белији је бјеснила пјешчана бура на пјешчаницима крај мора У околини Ниенора и Ипра француска артиљерија је успјешно гађала противничка утврђења. На Ени сјеверо-источно од Соасона борба око утврђеног угла 132 била је врло оштра цијелог дана; Нијемци су се служили знатним силама. Французи су се одржали на горњим западним обронцима, а на истоку

Из баталиона

Мартинићско-Брајовићког

Рањен: војник Радуге Перованов Јочић.

Из баталиона Вражегрмског

Рањени: војници Новак Зеков Перовић, Ђорђе Милатовић.

Из баталиона Доњо-Морачког

Рањен: војник Вуксан Неђељков Драшковић.

Из баталиона Коман-Загарачког

Рањен: десечар Радован Савелић Шћепановић.

Из баталиона Горњо-Морачког

Рањен: војник Ђуро Јокићин Шишковић.

Из баталиона Улцињског

Погинуо: војник Тафил Зефов Тафили.

Из баталиона Бјелогорског

Погинули: војници Петар В. Дедић, Ђон Пренча Дедић, Ђорђе Палуци Лукић.

Из баталиона Горњо-Црнинског

Погинули: официр Лазар Попов Машановић, десечар Перо Шуњетин Вукмановић.

Рањени: војници Ђуро С. Машановић, Никола Шуњетин Вукмановић, Лука Ђуров Томашевић, Мило Матов Роловић, Никола Милов Машановић, десечар Иво Стеванов Машановић.

Из бат. Његушко-Ћеклићског

Погинули: војници Марко Перов Радоњић, Марко Ђуров Радоњић, Нико Лазов Чавор, Мило Пејановић.

Рањени: наредник Стеван Ђуроа Стијеповић, војник Филип Перов Радоњић.

Из чете Маинске

Рањени: војници Ђуро Андрић Станишић, Нико Ђ. Марковић.

Из баталиона Љешанског

Рањен: војник Томо Ђуришић.

Из баталиона Никшићског

Рањени: војници Ђуро Миљановић, Јанко Јакић, Ђуро Поповић, Мирко Бурић, Јово Поповић.

Из баталиона Требјешког

Рањени: војници Груица Милић, Томо Касан.

Из баталиона Бањског

Рањени: војници Новица Ковач, Раде Кежевић, Никола Мрканћ.

Из батал. Рудинско-Трепачког

Рањен: војник Јован Вујовић.

Из баталиона Опутно-Рудинског

Рањени: војници Мујо Колисенић, Стево Шћ. Папић, Симо Папић.

Из баталиона Жуле Пивске

Рањени: војници Обрен Априновић, Гале Благојевић, Никола Благојевић, Мићко Воиновић, Спасоје Огњеновић.

Из баталиона Гатачког

Рањени: поручник Новица Абрамовић, војник Петар Милетић.

Из баталиона Мартинићско-Брајовићког

Рањени: војници: десечар Милић Ј. Јововић; Иван Р. Ђурковић, Јово Ст. Тошковић, Станко Благ. Бабић.

Из баталиона Граховског

Погинуо: војник Мирко Ковачевић.

Рањени: десечар Јанко Т. Ковачевић; војници: Спасоје Ник. Ковачевић, Баћо Ст. Ковачевић, Шћепан Миј. Ковачевић, Симо Мит. Ковачевић, Саво Мићов Ковачевић, Спасоје Мићов Ковачевић, Тодор Ђуров Ковачевић, Гаврило Милот. Ковачевић, Петар Т. Ковачевић, Ђорђе Ј. Ковачевић, Ђоко Др. Ковачевић, Лазо Вид. Ковачевић, Крсто Нович. Ковачевић, Тото Савов Ковач, Симо Бл. Рутешић, Богдан Стан. Булаић, Бошко Савић Бендераћ, Шћепан Савић Бендераћ, Тодор Петров Самарцић.

Из баталиона Колашинског

Рањен: капетан Михаило Булатовић.

Из баталиона Језеро-Шаранског

Рањени: војник Урош Симићевић, Новица В. Бадњар, Мијат Ј. Стрковић, Божо Зеленов Новосел, Момчило Мил. Вујичић, Јован Миј. Бојовић.

Из баталиона Дробњачког

Рањен: војник Лазар Бијелић.

Из баталиона Краљског

Умро у болници: војн. Вукашин Зоњић.

Из баталиона Ровачког

Умро: војник Стеван З. Влаховић.

Број Р. 13041. О. 3615.

Цетиње, 30. децембра 1914.

Из Канцеларије

Краљ. Министарства Војног.

су француске трупе морале уступити терена. Бој се продужава. Између Соасона и Бери-о Бака гађање француске артиљерије произвело је експлозије у непријатељским батеријама. У Шампањи од Ренса до Аргоне било је врло жестоких артиљеријских двобоја. Врх фортифика сјеверно од ферма Босежура још је увијек у француским рукама и Французи стоје у једном шанцу на 60 метара од Нијемаца. У Аргони ради кише и вјетра није било никакве пјешадијске акције. Од Аргоне до Мозеле било је повремена канонада. У Вожима је магла и велики снијег.

Париз, 1. јануара. Аустријски главни штаб раширује вазда толико лажи, да више нико не вјерује аустријским војним саопштењима.

Вашингтон, 1. јануара. Председник Вилсон примио је јуче у Бијелој Кући представника „Daily Telegraph“-а и оповргао раширене вијести поводом ноте Сир Едварда Греја о прегледавању бродова. Дописник „Daily Telegraph“-а каже да у Сједињеним Државама влада осјећање да ће се сва спорна питања ријешити под условима које ће обе стране моћи прихватити.

Рим, 1. јануара. Долазак Генацијев у Рим тумачи се политичким разлозима, пошто Бугарска жели да се упозна са италијанским мишљењем.

Њемачки аероплани бомбардовали су Денкерк. Два авијатичара су пала и погинула.

У борбама у Аргони Гарибалдинци су освојили њемачке положаје.

Аустријанци стријељају у Трансилванији Румуне који одбијају да служе војску.

На погребу у Риму другог погинулог сина генерала Ричотиа Гарибалди била су три виша француска официра и огромно мноштво свијета, поред много застава.

Рим, 3. јануара. Страшан земљотрес разорио је варош Авецано и дванаест села. Има 20.000 жртава. Потрес се осјетио и у Риму. Краљ је отишао на мјесто несреће.

Беч, 3. јануара. *Гроф Берхтолд, аустро-угарски министар спољних послова, дао је оставку. На његово мјесто је дошао барон Стефан Бурман, Мађар, који је био раније гувернер Босне и Херцеговине.*

Млетци, 3. јануара. Стање у Бечу је неподносиво. Бјесне болештине као богиње, колера и тифус. Храна је страховито поскупила. Долази на хиљаде бјегунаца из Буковине. Јевреји на румунској граници стоје пред гладом. Има пола милиона бјегунаца у Бечу.

Предсмртно лудило.

Пишу нам с Грахова:

Наш народ каже: „Кад Бог хоће кога да казни, најприје му памет одузме“.

Тако је данас и с Аустријом. Она и сама већ види да је на ивици своје пропасти, па је упела све своје силе да до краја утамани онај дие свога народа, који се назива Словенима. Поред тога што је бајонетима бруталних оружја гурнула у прве бојне редове све способне синове Српства и Словенства и бацила их на касаницу, да се растржу са својом рођеном браћом — она не оставља ни оне који су неспособни, стари и изнемогли, па чак ни жене; сатире и мирно становништво српскога имена. Ту су дављења, вјешања, убијања, и Бог зна што ли се све данас одиграва у њедрицама ове несрећне монархије, чија звијезда тоне и чија управа налази на опаснога болесника, којега при издисају напане смртна страв.

И дахије су, назад 100 година, према Србима показивали бар нешто човјечности, а чесарови детективни мриваре и послушне и невинне, слабе и нејаке своје поданике, па чак и жене!

У томе се особито одликује злогласни Рудолф Браун, фелдмаршал-лајтнант и заповједник града Требиња. Он је ту до скоро био генерал-мајор па добио авансман „за ратне заслуге“, јер је то „побједоносни“ Бесарев генерал који истина неколико пута

претрпιο наше батине на Клобуцима и око Ластве, али он је зато побједилац на другој војништу: он је већ уништио читаву једну армију, формирану од преко 50 српских стараца, нејачи — и жена; а од његова зулула нијесу поштеђени ни његови слијепи покорни војници, само јесу ли Срби.

Чујте само ова неколика примјера његова „херојства“.

Једанаест Зупчана, наравно Срба попео је на вјешала због „велеиздаје“, јер су ноћно окупљали и грабили испред куће овршено жито на своја гувна, послуживши се у мраку својим малим лампама, а то је могло наличити на сигнализирање Црногорцима, и ако ови безазлени сиромаси нијесу имали ни појам о појму: што је сигнализација. Њих су 100 оружника похватили по њиховим становима и стражарно довели у Требиње, гдје су сви у један час повјешани.

Благоје Лиздек, Србин из Невесиња, редоз пионерске компаније 4. Босанско-Херцеговачке пуковнице, објешен је за издајство „отаџбине“, јер је у очи једне борбе на Клобуцима био болестан и, љекарски прегледан, поштеђен од војне службе на неколико дана у часу кад је према Космашу бјеснила крвава борба између његове браће — Срба, Хрвата и Чеха под Бесаровом заставом и Црногораца с друге стране; он је то болнога срца и душе посматрао и слушао, одмарајући се у гостиони Шћепан Самбраила, католика.

— Зар ти ниси у борби? — запита га овај „ревностни“ Аустријанац.

— Нешто сам болестан — одговори му Лиздек спокојно.

— Не можеш у борбу, али можеш јести!

— Па и болесни може да једе, бар нешто!

— Није то што си болестан него што нећеш да пуцаш на Црногорце!

— Па наравно да је за то — додаде Невесињац гледајући огорчено Швабу — „ко би могао и пуцати на своју браћу!“

Тијем је цио њихов разговор свршен али не и сав посао. Исте вечери објављује се војсци наредба: којом се Благоје Лиздек ставља под пријеки војни суд, а друге вечери објављује се пресуда: да се исти кажњава смрћу — на вјешалима. „Вјерни“ и „поштени“ Самбраило све је „тачно“ доставио војној команди и заклетвом утврдио; и 10. новембра, у 3 сата и 30 мин. по подне на директу генерала Брауна висио је војник Благоје Лиздек из Невесиња.

Затим још неколика примјера:

Једна сиромашница — жена провукла се била кроз један отвор, испод требињске оgrade од жица, да набере зелени и тиме храни своју гладну ћерицу. Тај њени поступак квалификован је од Бесаровца, као дјело „велеиздаје“; и она је, сирота, као издајница Монархије, објешена.

Нашла се и друга издајница Бесарове Царевине, која је нешто трговала у варош и Требињу, па при исплати рачуна нашао јој се и један црногорски перпер. Трговац, наравно Шваба, почео посвати црногорски перпер и докиквати жени да га одмах баци. Сиромашница се нађе у чуду па безазлено рече: „Па шта је за Бога? Лијепа је ова круна!“ Она је за то објешена.

Тако Рудолф Браун командује у Требињу, по систему управе „културне“ Аустрије.

Ђуричкови.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Високо одликовање. Његово Величанство Краљ благоволио је одликовати Давиловим орденом I степена г. генерала Б. Јанковића, шефа Врховног Штаба наше војске. Искрено честитамо ово заслужено високо одликовање старом српском ратнику и војсковођи, који је цјелокупни свој живот посветио добру, срећи и војничкој слави српској.

Аустријски аероплан. И јуче је над Цетињем летио један аустријски аероплан. Појавио се у 12:40 минута на подне. Кружио је над пријестоницом нешто више од три четврти часа. Наше батерије гађаху га више пута, исто тако и плотунима француски одред испред Војнога Стана. Аероплан је бацио на пријестоницу четири бомбе. Једна је пала код дворске цркве у непосредној близини Краљева Двора. Друга је пала у главицу код куће г. А. Поповића у близини Државне Болнице, а трећа и четврта пале су у Доњем Пољу на Груду и у Боровик. Све четири су бомбе експлодирале, али нијесу учиниле никакву штету.

Из Друштва Црногорскога Црвеног Крста Друштво Црногор. Црвеног Крста

стигли су од почетка овога рата, још следећи прилози, у перперима:

Преко Одбора Црвеног Крста у Подгорици: Њ. Кр. В. Књагиња *Ксенија* приликом своје посјете болници у Подгорици сваком рањенику и болеснику по 10 перпера; Грчка мисија Црвеног Крста 95 комада кошуља и 59 комада гађа; Јошко Максимовић и синови, гостили су рањенике и болеснике са 20 ботила коњака; Јако Лаиновић дао је 70 перпера, да се рањеницима и болесницима купи дувана; општинска Управа даровала је за рањенике и болеснике 200 литара вина и 30 литара ракије.

Преко Војне Апотеке на Цетињу Ноћ Шестани дао је 5 комада цклевих вахова у вриједности пер. 15.

Преко Царско-Руске Легације на Цетињу од Руске Главне Благајне као помоћ Црвеном Крсту 132.965; Г. Д-р Мих. Гавриловић, краљ. срп. посланик на Цетињу 100; Љубо Ђорђевић 10.

Преко Одбора Црвеног Крста у Никшићу: Никшићска Кредитна Банка 1000, по 100 Мило Томашевић трговац, Браћа Шобајић и Браћа Радовић трг.; по 60 Браћа Ђурђевић, Браћа Стринић, Бекица Шобајић, Васо Насић, Јевго Драшковић и Спасоје Вујовић трг.; по 50 Зеф Ђуш, Мурат Буразеровић и Мауро и Михел Маштрототоро трг.; по 40 Јован Терзић колар и Браћа Бешлић; по 30 јеромонах Пахомије Ивановић, Браћа Реџић и Дуровић; по 20 монах Антоније Мирановић, хаџи Неофит, Браћа Чопић, Ђурица Ђуричић, Јово Радојичић, Нешо Дарић, Јово Јовановић, Јован Вукајловић и Мујо Покрчић; по 10 Ристо Лажетић, Илија Златичанин, хоџа Реџеп Спајић, Лука Драшковић; по 6: Ђурица Почек; по 5: Браћа Котарци, Дико Дајовић, Сефер Милоти, Мујо Икхијаревић, Јован Мијушковић и Благо Бурић; по 4 Ђорђеје Суша; по 3 Милош Мариновић Живко Косовић и Јово Бојичић; по 2: Браћа Којашевић; Тодо Никоновић, Тања Делијовић и Раде Савелић; по 1 Раде Поповић и Харалампије Константин — Свега перпера 2229. — двије хиљаде двеста двадесет девет.

Преко Одбора Црвеног Крста у Пљевљима: по 1000 Мехмед паша Бајровић и Хаџи-бег Бајровић; по 250 Ахмет еф. Коријенић по 200 Управа М-ра св. Тројице; по 150 Лазар Шећеровић; по 100 Омер б. Бајровић; Николај Николајевић — Ладженски 100 рубаља; по 60 Хаџефи б. Адбеговић; по 50 Милан Рамадановић обласни управитељ, Ђорђо Јанићијевић и Тимотије Бавчић; по 46 Г-ђа Халиме Бајровић и Елма Ханум Бајровић; по 40 Васо и Момчило Живковић трговци; по 30 Прото Тодо Вукојичић и поп Саво, Јевго Лончаревић, Х. Ибрахим Љухар и Перо Јанићијевић трговци; по 25 Алекса Бајић трговац; по 20 Бећир еф. Тривуљ, Гавро Живковић трговци, Урош Антиповић опанчар, Мурат бег Селмановић велепос., Алија Ђулаковић бакалин, Мујага Хаџатлагић велеп., Ристо Вукотић апотекар, Јосиф Бајић и Гавро Грујичић трговци; по 15 Саит Сурулић бакалин, Стеван Јовашевић, Милош Ђоровић, Саво Јовашевић мех., Раде Вранеш гостиони-чар, Љубо С. Тодоровић општински секретар и Г-ђа Ленка Шећеровић; по 10 Рагиб Љуца трговац, Дуљо Круга бакалин Ибрахим Кулосмановић, Хасан еф. Трвуљ трговци, Бећир Рожајц, Абидин еф. Авдићевић бак., Даут Х. Кадрић тр., Серафим Ђарић наст. М-ра св. Тројице Томо Карамиховић, Нико Пејатовић мех., Хасан Х. Амзић трг., Арифџа Рамадановић бак., Х. Осман Рустемагић трг., Сулејман Бајровић велепос., Смаил и Алија Чаушевић бак., Теуфик Тахирбеговић земљопос., Сали еф. Имамовић бак., Благо Јовановић поручик, Перо Бајић и Димитрије Бајчетић мех., Анђа Ружица, Јован Бајић писар и Лена Минић; по 8-85 Даринка Голубовића; по 8 Рендид Босовић бакалин; по 8-60 Филип Перић професор; по 8 Дервиш Шећеркадић муф.; по 7 Махмуд Б. Мановић земљоп.; по 6. Смаил Љуца бакалин, Мехага Пашовић и Смаил Трвуљ трговци, Перо Грујичић и Ибрахим Керкен бакалин; по 5 Ејуб Бркић бакалин, Хали бег Дрида трг., Ибрахим Бркић бак., Зенил еф. Мршић трг., Сулејман Љухар, Захир Мулућев, Омер бег Селмановић, Хасан Аџиујовић, Ахмет Караметовић велепосједник, Селман Љухар бакал., Мурат Муфтић велепос., Ахмет Темишић, Мехмед Алић бакалин, Новица Спасојевић, Ђорђо Богићевић, рентијер, Ристо Росић мех., Магда Б. Обрадовић, Јаков Богићевић мех., Госпава Грујичић, Благо Јовановић, Софа Поповић, Љубомир Вукотић, Љубица и Даница Вукотић, Јелена Стојановић, Лајош Јанковић црев., Јакша Вучић цзринак и Тоша Џуверовић за покој душе свога оца Алексе; по 4 Салија Булић бакалин, Ајдар еф. Тамевић велепос. Муарем ага Пејаловић, Авдија Каракаш бакалин, Јусуф Појатић велепос., Јусуф Диздаревић трговац, Асим Керкен, Осман Муезиновић бак., Сулејман Потопија берберин, Раде Марковић мех., Али Тахирбеговић велепос., Ана Јакића и Миле Богићевић трговци;

по 3: Бајро Љухар тргов., Авдо Дураковић бак., Тахир бег Дрида велепос., Х. Ариф Балевића, Хасан Зуковић, Авдија Ватрењак, Авдула Бајровић, Ариф Љухар бакалин, Јованка и Далфа Џуверовић, Савка Живковић, Сали Шибалић бакалин, Јеленка Бајића, Мара Антонијевић и Ибрахим Боснић бакалин; по 2 Ариф Чајшевић бакал. Перо Брашњовић мех. Медо Пјевоновић бак., Ристо Бовчић вел., Ариф Шеовић, Муарем Рајзовић, Џафер Кадрибеговић, Ахмед и Увезиз Кадрибеговић, Х. Дервиш Поробић, Авдо Куртовић, Етем Долагић, Хусеин Казеовић, Назиф Чорбовић, Ибраим Коштовић, Дервиш Јуковић, Сабит Исановић, Рашид Сујомџић, Беглер бег Селмановић, Дервиш Рагиббегдић, Асан Појатић, Ибраим Наловић, Миле Брицановић, Шећер Бајровић, Мамут Камбер, Смаил бег Таирбеговић бакалин, Вуко Госпић механичар, Авди бег Селмановић, велепос., Кадри бег Селмановић, велепос., Дико Крсмановић апотекар, Бојана Радичевић, Гојко Росић, Блажа Тошића, Магда Константиновић, Назив Аџалић бак., Томо Оцаклић мех., Махмуд бег Дрида велепос., Новак Леовац мех.; по 1-50 Авдија Ђирлија бак., по 1-74 Симана Лазаревић, по 1-60 Ката Шушић, по 1: Стана Брашњовића, Ани еф. Алемзаровић, велепос., Мемед бег Селмановић велепос., Мемед Куртић, Суљо Џидић, Рашид Феризовић, Ахмет Х. Алић, Шериф Мутишевић, Даут Селмановић, бакалин, Анђа Гачевића, Стефа Тодовић, Анђа Ненадић, Митра Лаковић, Ђурђа Лазаревић, Крсман Росића, Стана Лаковић, Јегда Аврамовић, Јока Плескоњина, Стоја Госпић, Стајка Ђурчић, Јелка Леовац, Милица Марковић, Риста Стелића, Стака Јовашевића, Јефа Џвијетића, Риста Џвијетића, Анђа Јелић, Јаков Вујовић, Павле Врбица, Мара Пешевевић, Стана Кађунуша, Мато Ђуровић, Душан Влаховић, Н. Ракетић, Ружа Томић, Савка Госпић, Јефа Ђајић, Митра Милићевић, Јелка Бећковић, Милева Боровић, Магда Константиновић, Н. Н. Јефа Ђурчић; Мила Лазаревић 87 пара, Јелица Робовић 80 пара, Ђенисијевића слушкиња 44 пар., Петра Човића 40 пар., по 30 пара Хаџо Брашњовић бак., Јевра Вучи-нић, по 20 пара Мирјана Ђоровић, Јованка Шљукина и Риста Росића. — Свега перпера 4127 — и 100 рубаља — перпера четири хиљаде стодвадесет седам и стотину рубаља.

Преко истог одбора у стварима: Кућа Мехмед паше Бајровић 20 кошуља, 20 гађа, 20 марама; Митра Јанићијевић, 1 кошуљу, 2 гађе, 1 чарапе, 1 марама; Софија Лончаревић, 1 кошуљу, 1 гађе, 1 чарапе, 5 аршина асе; Савета Јанићијевић, и Каја Вукојичић по кошуљу, гађе и пешкир; Наста Недићка, 2 кошуље, чаршав и чарапе; Лазар Ненадић, термометар и бошчалу; Ђенадија Богићевић; кошуљу, чарапе и пешкир; Душанка Лисичић, 2 ком. платна, 2 свијетњака и чарапе; Риза Ризамовић, 1 топ камбрике; Јула и Љубица Пејатовић, 2 кошуље, 2 чарапа и 1 гађе; Стана Бајић, кошуљу, гађе и чарапе; Ката Ђенисијевић, 2 гађа, кошуљу, пешкир, чарапе и мараму; Јованка Делић, 2 чарапа и пешкир; Г-ђа Павићевићка, кошуљу, гађе и чарапе; Стана Росић, кошуљу, 2 гађе, пешкир и чарапе; Анефи б. Адбеговића 1 топ камбрика; Милена и Милица Милинковић, 1 кошуљу, гађе и чарапе; Олга Бајићева, 2 кошуље и 2 чарапа; Зорка Грујичић, кошуљу и чарапе; Милица Бавчића, кошуљу и рубац; Јека Живковић, кошуљу и рук. беза; Ана Ј. Мирковић, чарапе; Риста Живковић, кошуљу и 1 мет. беза; Данка Поповић, кошуљу и пешкир; Стака Радовић, гађе и пешкир; Савета Лисичић, чарапе и мараму; Јока Живковић, чаршаф и пешкир; Стана Бајчетића, 6 аршина платна; Савка Тодовић, гађе и чарапе; Риста Сока Живковић, гађе и навлаку; Ангелка Грујичић, кошуљу и гађе; Милка Грујичић, 3 метра платна и пешкир; Јулева Шећеровић, 4 кошуље и 3 гађе; Лекса Петровић, кошуљу и чарапе; Јоша Радовић, кошуљу и мараму; Јулка Бавчић, кошуљу и чарапе; Јованка Шљукина, 2 аршина беза и салфету; Милица Потпарић, кошуљу и гађе; Даринка Бацановић, пешкир и чарапе; Ана Тошић, кошуљу и пешкир; Роса Вујадиновић, гађе и чевру; Даша Бајић, гађе и пешкир; Софија Поповић, кошуљу и гађе; Султана Таранчић, кошуљу и гађе; Олга Милићевић, чарапе и аршин беза; Ангелка Ђуришић, кошуљу и чарапе; Јованка Потпарић, руке и марамицу; Олга Богићевић, кошуљу и пешкир; Стана и Мила Којовић, чарапе и кошуљу беза; Јорга Бајчетић, кошуљу и гађе; Ахмет Коријенић, 10 гађа; Перса Грујичић, кошуљу и гађе; Љубица Антонић, кошуљу и 6 салфета малених; Савета Стојковић, кошуљу и гађе; Дара Живковић, чаршав и чарапе; Ката Вукојичић, кошуљу и гађе; Риста Бајић, гађе и чарапе; Стака Живковић, чаршаф и навлаку; Ариф Чаушевић, пијевца; Босиљка Лисичић, кошуљу; Анђелија Рељићка, мараму; Света Кијановић, 1 свијетњак; Мага Грујичић, 1 кошуљу; Стана Лисичина, чарапе; Савета Џуверовић, 1 гађе; Ана Џуверовић, 1 кошуљу; Војо

Бајић, 1 чаршав; Јања Цвијетовић, 2 марамице; Ангелка Ненадића, 1 кошуљу; Милијана Дебељевић, 1 гаће; Мила Јазаревић, 1 чарапе; Стана Ђирковић, 1 кошуљу; Полка Вукотић, 1 кошуљу; Миња Дебељевић, 1 гаће; Јованка Дебељевић, 1 кошуљу; Здравка Шећеровић, 1 чарапе; Даринка Дебељевић, 1 гаће; Тијана Лазаревић, 1 мараму; Мара Дивчић, 1 пешкир; Кока Милинковић, 1 гаће; Гога Радовић, 1 кошуљу; Даринка Радовић, 1 гаће; Мара Топаловић, 1 гаће; Јованка Радовић, 1 пешкир; Магда Живковић, 1 кошуљу; Аница Кнежевић, 1 чарапе; Станка Кнежевић, 1 гаће; Дара Кнежевић, 1 кошуљу; Јелка Јестровић, 1 гаће; Стефа Тодовић, 1 мараму; Вукосава Спаића, 1 чарапе; Далфа Безаровић, 1 чарапе; Милева Новаковић, 1 кошуљу; Киња Петровић, 1 пешкир; Лена Лисичић, 1 чарапе; Мара Лаковић, 1 чарапе; Станица Ненадић, 1 чарапе; Мара Лучић, 1 кошуљу; Савка Милинковић, 1 кошуљу; Станислава Лучић, 1 чарапе; Јелка Драговић, 1 пешкир; Софија Радовић, 1 кошуљу; Тада Радовић, 1 мараму; Стака Живковић, 1 кошуљу; Софија Живковић, 1 кошуљу; Стана Јанковић, 1 гаће; Роса Јанковић, 1 пешкир; Милосава Вуковић, 1 чарапе; Даринка Куртовић, 1 кошуљу; Милијана Цуверовић, 1 чарапе; Јована Милинковић, 1 чарапе; Ђурђа Лазаревић, 1 чарапе; Риста Марјановић, 1 чарапе; Алба Дамјановић, 1 гаће; Софа Јевросимовић, 1 кошуљу; Миља Несторовић, 1 гаће; Зарка Аритонович, 1 кошуљу; Риста Новаковић, парче беза; Јованка Росића, 1 гаће; Стефа Савића, 1 кошуљу; Стака Мазалица, 4 аршина беза; Стака Цвијетовић, 1 гаће; Крсмана Потпарић, 1 мараму; Риста Манојловић, 1 мараму; Његосава Човић, 1 чарапе; Крсмана Леовац, 1 гаће; Станка Јањушева, 1 мараму; Станојка Брашанчевић, 1 чарапе; Јелка Бановић, 1 гаће; Јелка Пејатовић, 1 кошуљу; Јелица Аранитовић, 1 чарапе; Ружа Росић, 1 чарапе; Бојана Милићевић, 1 навлаку; Драгиња Милошевић, 1 навлаку; Стефа Кнежевић, 1 кошуљу; Мара Јовашевић, 1 чарапе; Јелка Бајић, 1 кошуљу; Јованка Дамјановић, 1 чевру; Цмиљана Коловић, 1 рукав беза; Алба Цвијетић, 1 навлаку; Даринка Цвијетић, 1 навлаку; Савета Цвијетић, 1 кошуљу; Милева Вранеш, 1 гаће; Маруша Оцаклић, 1 кошуљу у платну; Перса Јовашевић, 1 пешкир; Ана Јовашевић, 1 кошуљу; Вета Карамиковић, 1 кошуљу; Вукосава Милићевић, 1 пешкир; Миља Радовановић, 1 кошуљу; Милица Вукотић, 1 чарапе; Јованка Милићевић, 2 аршина беза; Ђулина жена, 1 пешкир; Ибро Н., 1 чевру; Милица Прља, 2 пешкира; Крстина Ђурашковић, 1 ћебе; Ђука Томашевић, 1 чевру; Перса Леочић, 1 кошуљу; Милева Милићевић, 1 мараму; Станојка Милића, 1 пешкир; Милева Бајчетић, 1 кошуљу; Магда Илић, 1 гаће; Јованка Кијегињић, 1 гаће; Анђелка Шилковић, 1 чарапе; Дашка Тошовић, 1 пешкир; Ђурђа Мартиновић, 1 чарапе; Митра Бајић, 1 чарапе; Зора Шилковић, 1 кошуљу; Олга Грујичић, 1 гаће; Милијана Марић, 1 чарапе; Миља Крсмановић, 1 гаће; Јелка Дамјановић, 1 кошуљу; Албијана Бајић, 1 чарапе; Василија Ковачевић, 1 чарапе; Стефа Терзић, 1 чарапе; Г-ђа Рамадановић, 1 кошуљу; Г-ђа Контић, 1 гаће; Миља Настић, 1 пешкир; Луција Шилковић, 1 кошуљу; Магда Шилковић, 1 кошуљу; Јованка Турбадовић, 1 кошуљу; Јела Ђаковић, 1 чарапе; Јока Обрадовић, 1 кошуљу; Јефа Шећеровић, 1 чарапе; Риста Самарџић, 1 чарапе; Фила Самарџић, 1 кошуљу; Стана Мијатовић, 1 чарапе; Јања Робовић, комад платна; жена Бајра Љухара, 1 комад беза; Адема Струга жена, 1 мараму; Мухарема Дурунбаш жена, 1 чевру; Алије Струга жена, 1 комад беза; Х. Осман б. Дриде жена, 1 гаће; Шериф Шехефен жена, 1 комад беза; Мурат б. Селмановић жена, 1 кошуљу; Смаја Лоја, 1 мараму; Шаин б. Селмановић, 1 комад беза; Мехмед б. Селмановић, 1 мараму; Беглер б. Селмановић, 1 комад беза; Ибрахим б. Селмановић жена, 1 чевру; Мустај б. Селмановић жена, 1 комад беза; Усеин б. Селмановић жена, 1 комад камбрике; Рагиба Љуце жена, 1 чевру; Ешреф б. Селмановић жена, 1 чевру; Асана Адалића жена, 1 гаће; Јусуфа Појатића жена, 1 мараму; Ђамила Љухара жена, 1 мараму; Афиза Мршића жена, 1 гаће; Сулејман Љухара жена, 1 мараму; Сејфа Шећеркадића жена, 1 мараму; Смаја Чаушевића жена, 1 мараму; Мемед Чаушевића жена, 1 комад беза; Шерифа Шећеркадића жена, 1 мараму; Мурат б. Муктића жена, 2 чевре; Адем б. Дриде жена, 1 гаће; Коса Грујичић, 1 чаршаф; Мила Јечменица, 1 кошуљу; Јеленка Прерадовић, 1 чарапе; Маша Чаушевић, 1 чевру; Милева Бавчић, 2 гаће; Мара Ђоровић, 1 кошуљу; Крстина Бојовић, 1 кошуљу; Ружа Јовашевић, 1 гаће.

Госпођа Јелена А. Мартиновић, из Скадра троје носила; разне особе из кап. мркојевићске 87 комада разне нове и половне робе по списку, који ће се накнадно објавити.

Прилози Метоксијском Црвеном Крсту.

— Пишу нам из Пећи:

На сами срећни дан, када је наш узвишени Краљ Господар објавио нашем вјеровном непријатељу рат, установљен је овдје у Пећи, иницијативом Њ. В. Пр. Г. Митрополита Гаврила, „Метоксијски Црвени Крст“. Истодобно Њ. В. Преосв. упутио је најтоплији апел на грађанство вароши Пећи и околине, истичући велику важност ове установе и позивајући да у схватању своје човјечанске и родољубиве свете дужности притеку у помоћ са својим дарежљивим прилозима.

Грађани вароши Пећи и околине, без разлике вјере, схватили су апел Његовог В. Преосвештенства Г. Митрополита и појмили свету дужност према Краљу, Домовини и њезиној витешкој војсци, и одмах су похитали да ову свету установу што боље потпомогну, те тим да нашој браћи на бранику и овим путем пруже помоћ, тим прије и радосније што сад исти могу то жртвовати као ослобођени оној истој браћи, која су и њима донијела слободу. Том приликом образовали су одбор поменути установе под предједништвом Њ. В. Пр. Г. Митрополита Гаврила, и до сада приложила су следећа лица, у перперима:

Њ. В. Преосвештенство АЕ. Митрополит Пећки Г. Гаврило 100, Управа ман. Патријаршије 200, Управа ман. В. Дечана 200, Јован Герић 100, Тода Гашић 100, Синови В. Димитријевић 100, Клемент Мираји свешт. р. католички 100, Хусеин Броћић лиферант 100, Марко Цветковић, предјед. општине 120, Браћа Марковић, трговци 100, Др П. Вучинић 50, А. Мартиновић, апотекар 50, Филин Булатовић 50, Мирко Тасетовић 30, Кеља Лука р. католик 20, Спасоје Поповић, свештеник 5, Владо Новосел 5, Павле Божиновић 5, Алекса Чујовић 10, Сава Гашић 4-50, Адем Заим 10, Младен Гојковић 10, Јован С. Булатовић 20, Јован Шуговић 20, Гаврил Јоксимовић 10, Мирко Васић 10, Јања Јовановић 20, Милан Вуковић 20, Обрад Радојевић 15, Стојан Карић 15, Јефрем Стефанчевић 15, Јосиф Филиповић 5, Илија Ђ. Кукаљ 5, Пале Андрић 10, Јован Ђукић 6, Сава Вулетић, пекар 10, Х. Ж. Стефановић 4-50, Арса Николић 5, Младен Кашица 5, Тома Лукић 10, Јефрем Б. Костић 2, А. Попадић и Голубовић 40, Синови П. Мићевићи 2, Марко Рајевић 15, Браћа Х. Ристићи 60, Јефка и Лазар, пекари 10, Сава Велишић 10, Мита Витић и синови 12, Васић и Алексић 10, Коста Марковић и комп. 15, Арсо Вукотић 5, Крсто Белић 15, Живко Јеремић 6, Фета Зејнулагич 30, Муртеза Хусеиновић 40, Никодим З. Герић 10, Љубомир Тодосијевић 5, Марко З. Герић 5, Арсеније З. Герић 10, Ђерин Х. Дервиш 25, Агатије Илић 5, Јунуз Ахмет 5, Сава С. Стефанчевић 5, Браћа Бурнутчић 5-50, Синан Дедовић 2, Никола Барута 25, Сима М. Шћекић 19-20, Браћа Филиповић 20, Комп. Филиповић 10, игуман Нићифор Симоновић 24.

Похвалан примјер. Госп. **Стеван Петровић**, трговац у Подгорици, предао је уочи Нове године управи онам. осн. школа перпера двадесет пет (25), да се подијеле сиромашној школској дјечи, што је и учињено.

На оваком, сваке похвале, добром дару управа му у име своје, у име наставника-ца и школске дјеце срдечно захваљује и жели да се и други угледају на г. Петровића.

Никшићска гимназија. Резултат до данашњег уписа у ову гимназију:

у I. разред уписало се 115 ученика-ца; у II. разр. уписало се 121 ученика-ца; у III. разр. уписало се 28 ученика-ца. Свега 264 ученика-ца.

Исправка. У јавној захвалности породице Ненезић поводом смрти пок. кап. Марка Ненезића погрешно је оштампано, да је на гробу говорио оф. Петричевић, а треба да стоји п. поручик Василије Беговић, што се овим исправља.

† **Официр Лазар П. Машановић.** У ноћи 22. прошлог мјесеца јуначки је погинуо официр Лазар П. Машановић, као командир извијачке чете, при јуришу, ускочивши у непријатељски шанац пред црквом св. Ђорђа код села Љешевића у близини непријатељске тврђаве Грабовца. Сам је двојицу непријатеља ту са својом руком убио.

Године 1912. за вријеме рата са Турском свуда се показао врло храбар, угледавши се на своје предке, као и на свог јединог брата Машана, који је такође јуначки погинуо на Вучјем-Долу 1876. у својој осамнаестој години.

Покојни Лазар рођен је у селу Дупилу (Пепратници) у Црмничкој нахији 28. марта 1866. гдје је свршио основну школу. Касније је примљен у пјешадјски курс у Никшићу 1886. године, који је изучио, као и један поучан курс на Цетињу и у Подгорици приликом старјешинског скупа. Како у школи тако и на свим другим мјестима истицао се са дружељубљем и вредношћу и био је поштован и од вој-

ске и од грађанства. Покојник за свој вазда ревностни рад, као вјеран, одан, поштен и карактеран човјек и официр био је одликован са неколико ордена.

† **Вукадин Ђ. Чупић.** — нар. учитељ. — Вукадин је рођен у Загарачу (Катунска нахија) 25. фебруара 1889. године од познате породице Чупића, из које су изишли свештеници, професори, перјаници и признати јунаци.

Покојни Вукадин свршио је са одличним успјехом на Цетињу полугимназију и богословско-учитељску школу и прве године по свршетку школовања постао је нар. учитељ године 1911. Своју је дужност вршио непуне три године са пуно одушевљења, и то у Рсојевићима (Бјелонавлићи) и у Горњем Загарачу.

Али чим је букнуо балкански рат 1912. године он затвара школу, перо баца, а дохвата „московку“ са којом се не раздваја до потоњег јуначког издисаја на бојном пољу.

Кад му је погинуо рођени стриц Томица, при другом јуришу на Тарабошу, шездесет-петогодишњи старац у бомбашкој чети, његова браћа покушавају из три пуга, гајно од њега, да га изнесу, бојећи са његовом млађаном животу да не погине; али он им сва три пута осујети намјеру, те с њима кроз мучне тарабошке ровове, а под кишом непријатељских танади, износи свога стрица и сахрањује га.

Ове године такође је пошао у бој као редов своје јединице, али одређен је био за интендант баталиона Команско-Загарачког, но ипак то га није спријечило да не пољети у прве редове бораца у крвавом боју на Добром Пољу, код Калиновика, у Босни 22. септембра тек. год., гдје му смртно падају: рођени брат Станоје и првобратучед Митар, а он бива смртно рањен, и под ранама живи три дана сâм на бојишту у снјегу; а послје 8 дана умире у Фочи, гдје га Фочани свечано сахрањују 30. септембра.

Пок. Вукадин није се женио, те се на тај начин угаasio његов дом.

Као човјек, друг, пријатељ и патриота, оставља након себе најљепших успомена код својих другова, пријатеља и познаника.

М. В.

† **Поп Перко Бурић.** Још у оно врло тешко црногорско доба, кад се није имало кад бринути о школовању и васпитању, и када бијаше усредоточена сва племенска власт у рукама поједине личности, а то су обично били црногорски попови, а уједно капетани, командири и харамбаше, — поп Перко Бурић рукоположен је од блаженпочившег Владике Рада (1847), када је по 50 младића од најбиранијих и најистакнутијих породица рукополагао једног јутра.

Још од те године, на све до данас, тј. за 17 година више од пола једног вијека, добри и честити поп Перко дјела у винограду Господњем на задовољство своје наставе, а на похвалу претпостављених власти.

Но, не само као свештеник што се је одликовао, већ је и као лични јунак маркантна личност у својој и широј околини, те као такав учествовао је у скоро свијем црногорским бојевима: Омерпашине (1852), Граховске, (1858), као и 1875—9 године. За то је и одликован свијем ратним одликовањима, као и четвртим степенем Данилова ордена.

22. новембра ове године испустио је своју племениту душу у родном мјесту Загреди, не дочекавши да види ослобођено Српство, а његова непријатеља смрвљеног.

Колико је био код својих омиљен, и радо виђен у друштву чак и у дубокој старости — од 82 године, — то само знају они који су имали прилике с њим проведи ма и кратко вријеме.

Поп Перко Бурић спада у оно коло старих црногорских витезова, јунака и поштењака.

Бог му дао рајско насеље његовој племенитој и поштеној души.

Р. М. П.

Званични огласи

Објава. На основу члана XV. правилника о размјени поштанских пакета — Опште Конвенције — а по одобрењу г. Министра Унутр. Послова, П. Т. Одјељења број 16580 од 18. о. мј. т. год. — У канцеларији управе П. Т. Станице извршиће се 11. јануара 1915 године од 9 сати до 12 пр. подне и од 2 до 5 сати послје подне, јавна продаја 70—80 поштанских пакета, који су стигли на овдашњој пошти — неправилно — у току 1913 године, а у којима се налази разна трговачка роба. Продаја ће се вршити дјелимично, т. ј. роба из сваког пакета засебно и уступиће се понудиоцу највише цијене, ако иста буде повољна.

Бр. 3585. Из Управе Пошт.-Телегр. Станице, 23. децембра 1914 г., Цетиње. (1,3)

Објава. Како се на дан 23. децембра 1914 године није нико од занатлија пријавио интендантури Тушког Војног Округа, на лицитацију за израду 25 спољних телера на Војном стану у Тузима, — то са овим поново Интендантура заказује лицитацију дана 14. јануара 1915.

Горње се доставља заинтересованим до знања, а услови се израде могу сазнати сваког дана у канцеларији од 8—12 прије и од 2—6 послје подне.

Број 2035. Из канцеларије Интенд. Тушког Војног Округа, 26. децембра 1914 г., Тузи. (3,3)

Службени огласи

ОБЈАВА. Позива се овим власник изгубљених 104 (сто и четири) перп., које је као нађене предала овом суду Краљ. Обласна Управа, да се до 30. јануара 1915 г. пријави овом суду са доказима о својини над новцем, послје чега ће му новац поменути уручен бити чл. 84. Оп. Имов. Закона.

Број 230. 87—1914.

На Цетињу, 28. децембра 1914.

(бр. 614, 1,3) — Краљ. Обласни Суд — предједник Александар К. Матановић

Оглас. Десет акција Црногорске банке четвртог кола од броја 3645 до закључно 3654., које је изгубио д-р Јован Кујачић, лекар из Србије, амортизиране су ријешењем од 17. децембра текуће године.

Горње се објављује заинтересованим на тражење поменутог Кујачића.

Број 3016. VI—1914—168.

На Цетињу, 17. децембра 1914.

— Предједник Краљ. Обл. Суда — Александар К. Матановић.

(бр. 604, 3,3)

Приватни огласи

Оглас. Издајем под офит доњи спрат моје куће, гдје има пет пространих одјељења, у којима је до сад била Филијала Никшићког Трговачког Друштва.

Цетиње.

(бр. 606, 3,3) **Ивана Никичина Ражнатовић.**

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском велике туге и жалости која нас снађе прераном смрћу нашег никад непражњеног сина

† ЈОВАНА

који се пресели у вјечност у 13. години свог млађаног живота 25. децембра о. г. у болници Данило I. на Цетињу; не можемо пропустити а да не изјавимо најтоплију благодарност господи љекарима: Матановићу, Лопичићу, и Перу Иличковићу на заузимању, да нам драгог покојника од несрећне смрти спасе, — болничарима и милосрдним сестрама, које непрестано одјеше над покојником само да му ранама олакшају.

Особиту благодарност дугујемо г. бригадир у Иву Ђуриновићу, кап. Ристу Стојановићу, поручику Р. Хајдуковићу и кап. Тому Иличковићу, који се братски у име покојникова оца о свему стараше и велики труд полагаше.

Вјечита хвала: Доњокрајцима, Љуботињанима, Сотонићима, Брчелићима и браћи Подгоранима, који у оноликом броју похиташе и милог нам покојника до вјечне куће отпратише, те нам тим у неколико тугу ублажише; тако исто хвала мјесном пароху Јоку Поповићу и Ристу Вујачићу богословцу, који се са покојником онако дирљивим говором опрости.

Остајемо вјечито благодарни свима онима, који ма којим путем саучешће изјавише у овој нашој великој туги.

Подгор, 27. децембра 1914. г.

Ожаловљени отац: кап. **Букановић** са осталом породицом. (бр. 1, 1,1)

ЈАВНА ЗАХВАЛА

Приликом смрти нашег драгог оца

† Ника Мићова Иличковића

који се пресели у вјечност 23. т. м., у 84 години свога живота. Сматрамо за дужност овим путем изјавити нашу благодарност свима онима, који узеше виднога учешћа.

Хвала кап. Љубу Новаковићу и официру Томену Зецу на саучешћу и који послаше из свога подручја артиљеристе, да спроводу учествују, као и почасном воду, који на челу с наредником Пером С. Јовановићем при спроводу одаваше војничке почасте.

Захвални смо грађанству и чиновништву све три вјероисповијести из вароши Бара и околине, који у великом броју дођоше, да нашег пок. до вјечне куће поправе.

Хвала учитељима са ђацима, као и пјевачком друштву „Братимство“, који при спроводу и опјелу учествоваше.

Хвала браћи Добркковића и фамилији Булатовића на положеним вијеницима.

Особито смо захвални пароху Петру Хајдуковићу, који опјелио изврши и над гробом се опрости с покојником дирљивим говором.

Још једном свима и свакоме хвала, који нам лично, телеграфски и писмено изјавише своја саучешћа.

Ст.-Бар, 27. децембра 1914 г.

Ожаловљени: брат **Томо**; синови: **Блажо**, **Стево** и **Крсто** са осталом породицом. (бр. 2, 1,1)